

VRAGEN EN ANTWOORDEN IN VERBAND MET VOGELGRIEP (klik op de vraag om naar het antwoord te gaan – <ctrl+home> om terug te keren)

A. PROFESSIONELE PLUIMVEEHoudERS

1. Wat bedoelt men met een professioneel pluimveebedrijf?
2. Welke vogels vallen onder pluimvee?
3. Wat zijn de symptomen van een ernstig geval van vogelgriep bij vogels?
4. Welke maatregelen zijn voor mij van toepassing?
5. Is er een verzamelverbod van vogels en pluimvee?
6. Onder welke voorwaarden is de verkoop van pluimvee en andere vogels door professionele verkopers/handelaars op markten toegelaten?
7. Onder welke voorwaarden is de verkoop van pluimvee en andere vogels door particuliere verkopers op openbare markten toegelaten?
8. Wat gebeurt er als ik de ophokregeling of afschermplicht niet opvolg?
9. Wie heeft er toegang tot een pluimveestal?
10. Moet er een ontsmettingsvoetbad geplaatst worden?
11. Zijn alle vogels gevoelig voor vogelgriep?
12. Welke rol spelen wilde vogels in de verspreiding van vogelgriep?
13. Woon ik in een gevoelig natuurgebied?

B. LEVENSMIDDELENBEDRIJVEN

14. Wat is, in het algemeen, een betrouwbare behandeling om de eventuele aanwezigheid van het virus in ingrediënten en/of in levensmiddelen te doen verdwijnen?
15. Welke hittebehandeling kan een levensmiddelenbedrijf gebruiken om het virus in eieren te desactiveren?
16. Mag een levensmiddelenbedrijf eiproducten importeren en gebruiken uit landen waar de vogelgriep woedt?
17. Mag een consument rauwe eieren toevoegen aan de bereiding van mayonaise en van desserts zoals tiramisu, chocolademousse, enz.?

A. PROFESSIONELE PLUIMVEEHoudERS

1. Wat bedoelt men met een professioneel pluimveebedrijf?

Een professioneel pluimveebedrijf is een bedrijf waar ten minste 200 stuks pluimvee of ten minste 3 loopvogels gehouden worden.

2. Welke vogels vallen onder pluimvee?

In het kader van de preventie en de bestrijding van de vogelgriep is de definitie van tel van het ministerieel besluit van 3 april 2006 houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van aviaire influenza. Onder pluimvee wordt verstaan: kippen, kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, vleesduiven, loopvogels (ratites), fazanten, patrijzen, zwanen of andere watervogels die in gevangenschap gehouden worden voor de fokkerij, voor de productie van vlees of van consumptie-eieren, of om in het wild te worden uitgezet, of gehouden voor hobby of voor sier.

3. Wat zijn de symptomen van een ernstig geval van vogelgriep bij vogels?

Hoogpathogene vogelgriep is zeer besmettelijk, zeker bij zeer gevoelige vogelsoorten als kippen en kalkoenen. Na een korte incubatietijd van enkele dagen tot maximaal 10 dagen, zal een besmetting aanleiding geven tot ernstige ziektekenen en veel sterfte. De meest typische symptomen van vogelgriep zijn:

- een plotse en omvangrijke sterfte van meer dan 3% per week;
- een gebrekkige eetlust zodat de voeder- en wateropname met meer dan 20% afneemt;
- een legdaling van meer dan 5% gedurende meer dan 2 dagen;
- een algemene sufheid
- ademhalingsproblemen, sinusitis, tranende ogen, opgezwollen kop met dikke en blauwe kam en lellen;
- diarree.

Laagpathogene virussen veroorzaken geen of nauwelijks ziektekenen en worden eerder toevallig ontdekt bij laboratoriumonderzoeken van stalen van vogels.

4. Welke maatregelen zijn voor mij van toepassing?

Sinds 1 november 2006 is de ophokregeling of afschermplicht enkel nog verplicht in de gevoelige natuurgebieden en dit louter voor het professioneel gehouden pluimvee. Pluimvee van particulieren hoeft sindsdien in het gehele land niet meer afgeschermd te worden.

Wel wordt van de particuliere pluimveehouders op het ganse grondgebied geëist dat zij vanaf 1 maart 2007 hun pluimvee binnen de 24 uren moeten kunnen afschermen, indien het FAVV daartoe de opdracht zou geven.

Afschermen betekent dat de dieren nog steeds buiten gehouden of gelaten kunnen worden, maar dan enkel op een terrein of een deel van een terrein dat volledig – zowel langs de zijkanten als langs boven - met gaas of met netten is afgesloten. De mazen van het gaas of het net mogen maximaal een diameter van 10 cm hebben, zodat wilde vogels ter grootte van een eend er niet doorheen kunnen. Een ondoordringbare dakbedekking is niet verplicht, maar wordt toch door het Voedselagentschap aangeraden.

Het verbod om dieren te voederen of te drinken in open lucht geldt sinds 1 november 2006 in de gevoelige natuurgebieden voor alle houders van pluimvee, reisduiven en

andere vogels. Voor het professioneel gehouden pluimvee geldt deze verplichting eveneens in de rest van het land.

Concreet betekent dit dat het voederen enkel binnenshuis of afgeschermd achter gaas of net, mag gebeuren of – waar dat niet mogelijk is – op zo'n manier dat in het wild levende vogels er geen toegang toe hebben. Het drinkwater mag bovendien niet afkomstig zijn van een waterplas of een stroom waartoe ook in het wild levende vogels toegang hebben.

In gevoelige natuurgebieden moeten eigen ganzen en eenden gescheiden gehouden worden van het ander pluimvee. Deze verplichting geldt zowel voor particulier als professioneel gehouden dieren.

5. Is er een verzamelverbod van vogels en pluimvee?

Het verzamelen van pluimvee en vogels op markten, tentoonstellingen, wedstrijden en dergelijke manifestaties is slechts toegelaten onder de volgende algemene voorwaarden:

- elke verzameling staat onder officieel toezicht van een erkende dierenarts aangesteld door de burgemeester van de gemeente waar de verzameling plaatsvindt;
- de inrichters van de verzameling houden een lijst bij met de namen en adressen van de deelnemers aan de verzameling; deze lijst moet gedurende ten minste 2 maanden ter beschikking worden gehouden van het FAVV.
- enkel de particulieren kunnen aan verzamelingen, tentoonstellingen en wedstrijden (met uitzondering van de markten), met of zonder verkoop deelnemen.

Voor markten gelden nog bijkomende voorwaarden.

6. Onder welke voorwaarden is de verkoop van pluimvee en andere vogels door professionele verkopers/handelaars op markten toegelaten?

Met betrekking tot de verkoop van vogels en pluimvee op openbare markten, zijn - bovenop de algemene voorwaarden (zie vorige vraag) en de geldende regelgeving - de volgende bijzondere voorwaarden van kracht voor professionele verkopers:

- Enkel erkende pluimveehandelaars mogen pluimvee aanbieden.
- Enkel erkende pluimveehandelaars en vogelhandelaars mogen vogels aanbieden.
- Wanneer tegelijk meerdere handelaars op de markt aanwezig zijn, dan moeten zij ruimtelijk zoveel mogelijk van elkaar worden gescheiden. Indien nodig kan het aantal op de markt aanwezige handelaars worden beperkt.
- Alle op de markt aangeboden dieren zijn dieren met gegarandeerde origine, te weten:
 - pluimvee moet afkomstig zijn van een pluimveebedrijf en moet daar in de 10 dagen die aan de markt voorafgingen afgeschermd gezeten hebben;
 - andere vogels moeten afgeschermd gezeten hebben in de 10 dagen die aan de markt voorafgingen.
- In het geval van pluimvee:

- betreft het enkel dieren die door een dierenarts tegen de ziekte van Newcastle werden gevaccineerd; de dierenarts heeft hiertoe een vaccinatiebewijs afgeleverd;
- moet de verkoper beschikken over een sanitaire vergunning en een register van alle verkopen bijhouden, zoals voorzien in het MB van 4 mei 1992 houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van de pseudovogelpest.

7. Onder welke voorwaarden is de verkoop van pluimvee en andere vogels door particuliere verkopers op openbare markten toegelaten?

Particuliere verkopers kunnen sinds 1 november 2007 opnieuw hun vogels en pluimvee verkopen op openbare markten.

Bovenop de algemene voorwaarden (zie vraag 5) en de geldende regelgeving – zijn de volgende bijzondere voorwaarden van kracht voor particuliere verkopers:

- Het betreft enkel occasionele verkoop van dieren van eigen productie.
- De dieren hebben in de 10 dagen voor de markt afgeschermd gezeten van wilde vogels. Dit betekent dat zij opgehokt, hetzij onder netten werden gehouden.
- Wanneer tegelijk meerdere verkopers op de markt aanwezig zijn, dan moeten zij ruimtelijk zoveel mogelijk van elkaar worden gescheiden. Indien nodig kan het aantal op de markt aanwezige verkopers worden beperkt.
- In het geval van pluimvee (kippen, kalkoenen, eenden, ganzen, duiven, fazanten, patrijzen, kwartels, parelhoenders en loopvogels):
 - betreft het enkel dieren die door een dierenarts tegen de ziekte van Newcastle werden gevaccineerd; de dierenarts heeft hiertoe een vaccinatiebewijs afgeleverd;
 - moet de verkoper beschikken over een sanitaire vergunning en een register van alle verkopen bijhouden, zoals voorzien in het MB van 4 april 1992 houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van de pseudovogelpest (= ziekte van Newcastle).

De burgemeester van de gemeente waar de openbare markt plaatsvindt, dient toe te zien op de naleving van deze voorwaarden. Het beheer- en registratiesysteem van de markt moet dusdanig zijn dat het occasionele karakter van de verkoop, alsook de herkomst van de dieren onomstotelijk vaststaan.

8. Wat gebeurt er als ik de ophokregeling of afschermplicht niet opvolg?

De controle op het naleven van de ophokregeling zal door de politie en de controleurs van het FAVV worden uitgevoerd.

Bij het vaststellen van een overtreding zal de politie de professionele pluimveehouder aanmanen om zich in orde te stellen binnen een termijn van maximaal 24 uren. De gegevens van de overtreder worden overgemaakt aan het FAVV die voor de verdere opvolging zal zorgen. Indien de door de politie meegedeelde termijn verstreken is en er geen doeltreffend gevolg aan de aanmaning is gegeven, dan zal het FAVV een proces-verbaal opstellen en overgaan tot inbeslagname en desgevallend het doden van de betrokken dieren.

9. Wie heeft er toegang tot een pluimveestal?

De toegang tot pluimveestallen en tot broeierijen is verboden aan personen die niet tot het bedrijf behoren. Dit verbod geldt niet voor het personeel nodig voor de verzorging van de dieren en het onderhoudspersoneel, de bedrijfsdierenarts, het personeel van het FAVV en andere overheidsdiensten en de personen die in opdracht van deze werken. Dit verbod betekent niet dat een pluimveebedrijf geen andere bezoekers meer mag hebben. Deze personen mogen alleen niet meer de pluimveestallen betreden.

Daarnaast geldt sowieso de regel dat iedereen (inbegrepen voertuigen en materiaal), die in een gebied of een land is geweest waar vogelgriep heerst en die daar in contact is geweest met pluimvee of op een plaats is geweest waar pluimvee wordt gehouden, in de 4 daaropvolgende dagen geen toegang mag hebben tot een plaats in ons land waar pluimvee gehouden wordt.

10. Moet er een ontsmettingsvoetbad geplaatst worden?

Aan elke ingang en uitgang van de pluimveestallen en van het pluimveebedrijf moet een ontsmettingsvoetbad worden geplaatst met een officieel erkend ontsmettingsmiddel. De lijst van erkende ontsmettingsmiddelen is terug te vinden op de website van het Voedselagentschap.

11. Zijn alle vogels gevoelig voor vogelgriep?

Alle vogels zijn gevoelig voor hoogpathogene vogelgriep, maar niet in gelijke mate. Kippen en kalkoenen en in mindere mate ander pluimvee zijn de meest gevoelige dieren en zullen wanneer ze besmet zijn snel en massaal ziekte tekens en sterfte vertonen. Bij andere vogels zal de ziekte zich veel onduidelijker manifesteren en zelfs eventueel met weinig of geen ziekte tekens gepaard gaan. De H5N1 stam die momenteel circuleert, is speciaal in de zin dat hij zich ook in deze groep zeer agressief kan gedragen en duidelijke ziekte tekens kan veroorzaken.

Laagpathogene vogelgriepvirussen worden vooral bij wilde eenden en ganzen gevonden. Sommige laagpathogene virussen kunnen zich, eens ze bij pluimvee terecht zijn gekomen, omvormen tot een hoogpathogeen virus.

12. Welke rol spelen wilde vogels in de verspreiding van vogelgriep?

Wilde eenden, ganzen en ander waterwild worden beschouwd als een reservoir van vogelgriepvirussen en zullen dikwijls drager zijn van vogelgriepvirussen zonder dat ze daarbij ziekte tekens tonen. Ze kunnen het virus doorgeven aan andere vogelsoorten, die wel ernstig ziek kunnen worden. Gedomesticeerde kippen, kalkoenen of pluimvee en vogels die in open lucht worden gehouden lopen daarbij extra risico. Zij komen immers gemakkelijker in contact met wilde vogels – zeker indien ze ook nog eens in open lucht gevoederd worden - en zullen dus gemakkelijker besmet raken dan dieren die in hokken of stallen worden gehouden.

13. Woon ik in een gevoelig natuurgebied?

Op de website van het Voedselagentschap staan gedetailleerde statische kaarten, maar ook een interactieve webapplicatie waarmee u kan zien of de plaats waar uw dieren gehouden worden in één van de gevoelige natuurgebieden gelegen is. U kan er ook op basis van de naam van de gemeente nagaan of u in een dergelijke gevoelige zone woont. Er is per gemeente ook een lijst beschikbaar met de straten die in deze natuurgebieden gelegen zijn. Indien de informatie dan nog te onduidelijk zou zijn, dan raden wij u aan om contact op te nemen met uw gemeentebestuur of met het call center (0800/99777).

B. LEVENSMIDDELENBEDRIJVEN

14. Wat is, in het algemeen, een betrouwbare behandeling om de eventuele aanwezigheid van het virus in ingrediënten en/of in levensmiddelen te doen verdwijnen?

In het algemeen kan men stellen dat het virus inactief wordt bij temperaturen die bereikt worden bij normale procedures van hitte behandeling, d.w.z. bij minimum 70°C in de kern van het product.

15. Voor eieren, zie volgende vraag.

15. Wat is, in het algemeen, een betrouwbare behandeling om de eventuele aanwezigheid van het virus in ingrediënten en/of in levensmiddelen te doen verdwijnen?

Het hoog pathogeen virus H5N1 dat verantwoordelijk is voor de vogelgriep kan zich binnenin of op het oppervlak bevinden van eieren die door besmette vogels gelegd zijn. In theorie stoppen zieke vogels met het leggen van eieren. Toch kunnen eieren die gelegd zijn in een vroegtijdige fase van de ziekte het virus bevatten in het eiwit of het eigeel, of op het oppervlak van het ei zelf, d.w.z. op de eierschaal.

Enkel een gepaste hittebehandeling kan het virus deactiveren dat zich in het ei bevindt. De pasteurisatiemethodes die de voedingsindustrie toepast voor vloeibare producten op basis van eieren zorgen voor een efficiënte deactivering van het virus, bijvoorbeeld:

- Volledig ei : 60°C gedurende 210 seconden
- Vloeibaar eiwit : 55,6°C gedurende 372 seconden
- Eigeel 10% zout : 63,3°C gedurende 210 seconden

Vanuit visueel oogpunt, kunnen we zeggen dat zowel eiwit als eigeel helemaal niet meer vloeibaar mogen zijn.

Bron : INFOSAN (The International Food Safety Authorities Network) – WHO & FAO – 04.11.2005 - <http://www.who.int/foodsafety/micro/avian/en/index.html>

16. Mag een levensmiddelenbedrijf eiprodukten importeren en gebruiken uit landen waar de vogelgriep woedt?

De Europese wetgeving bepaalt wat niet geïmporteerd kan worden uit landen waar de vogelgriep aanwezig is. Dit betekent met andere woorden dat wat niet verboden is, toegestaan is.

Het precieze antwoord op deze vraag hangt af van de evolutie van de situatie. Het is dus noodzakelijk steeds rekening te houden met de geldende wetgeving.

17. Mag een consument rauwe eieren toevoegen aan de bereiding van mayonaise en van desserts zoals tiramisu, chocolademousse, enz.?

Rauwe eieren op de Belgische markt beantwoorden aan de geldende wettelijke bepalingen en mogen dus gebruikt worden in de bereiding van desserts (chocolademousse, tiramisu,...) en van mayonaise.

Het Raadgevend Comité heeft in 2005 een affiche goedgekeurd en gepubliceerd die duidelijk maakt dat “eieren en vers gevogeltevlees op de Belgische markt afkomstig zijn van gezonde dieren”.